

NOTAT

Erfaringsopsamling af projekt 'Særlig indsats for ledige grønlandere i Danmark'

September 2021

J.nr.

APOC1
LTA

Baggrund og formål

En analyse fra VIVE viser, at voksne grønlandere i Danmark har en ringere arbejdsmarkedstilknytning end borgere af dansk herkomst, hvilket også bekræftes af tal fra Beskæftigelsesministeriet.

Den tidligere satspuljekreds valgte på den baggrund at afsætte en ansøgningspulje, der havde til formål at øge arbejdsmarkedstilknytningen blandt grønlandere i Danmark. I projektet var der fokus på at håndtere nogle af de udfordringer, som ledige grønlandere oplever i forhold til at komme ind på arbejdsmarkedet i Danmark. Målgruppen var ledige grønlandere i Danmark, som modtager offentlig forsørgelse med undtagelse af dagpenge og førtidspension.

I notatet samles der op på erfaringerne fra projektet 'Særlig indsats for ledige grønlandere i Danmark', der nu er afsluttet. Projektet blev igangsat i december 2019 og løb til udgangen af 2020. Fire kommuner deltog, Aalborg, Esbjerg, Odense og Viborg. Grundet Covid-19 fik Aalborg Kommune forlænget projektperioden til ultimo 1. kvartal 2021.

Der blev afsat 2,0 mio. kr. til projektet fra § 17.59.21.10. *Udvikling af den sociale indsats på det rummelige arbejdsmarked.*

Indsats i projekterne

Indsatsen i projektet skulle være et supplement til den almindelige beskæftigelsesindsats, der kunne hjælpe de ledige til at komme ind på det danske arbejdsmarked eller påbegynde en uddannelse. Derudover har det været et krav, at der skulle indgå en jobformidler eller vejleder med viden om og erfaring med de særlige udfordringer, som grønlandere på det danske arbejdsmarked oplever.

Herudover har det i vid udstrækning været op til kommunerne selv at fastlægge indsatsen i projektet ud fra den enkelte borgers individuelle situation, egne ønsker og behov, herunder særlige problemstillinger og udfordringer, som ledige grønlandere kan have i forhold til at komme ind på arbejdsmarkedet.

Kommunerne har derfor også arbejdet med forskellige indsatser i projektet og gjort sig forskellige erfaringer. Et eksempel på den forskellige tilgang er, at i Aalborg Kommune har fokus været på arbejdet med frijobbere – borgere med socialt frikort.

Kommunen har bl.a. etableret en jobbank med særlig succes i byggebranchen, hvor fri-jobbere ifølge kommunen anses for en værdifuld arbejdskraft.

Esbjerg Kommune oplyser, at tilgangen har været, at indsatsen skulle fungere som et supplement til et allerede etableret tilbud, og vejlederen har fungeret, som støtte og motivation til at få handlet på de udfordringer, borgerne har.

Fælles for kommunerne er, at de angiver, at vejlederen har haft fokus på en særlig håndholdt indsats for borgerne i form af eksempelvis gældsrådgivning, relationsarbejde gennem hyppig kontakt og opfølgning, gruppevejledning, undervisning om forskellen mellem dansk og grønlandsk arbejdskultur mv.

Resultater og erfaringer

Nedenstående resultater og erfaringer er alene baseret på de deltagende kommuners egne slutrapporter. Der er forskel på, hvor udførligt kommunerne har beskrevet deres erfaringer i slutrapporterne.

Knap en femtedel er kommet i job eller uddannelse

Fordelt i de fire kommuner har cirka 130 borgere været visiteret til projektet. Deraf er:

- Ca. 15 % (19 borgere) kommet i ordinær ansættelse
- Ca. 2 % (3 borgere) kommet i uddannelse
- Ca. 25 % (33 borgere) kommet i job med løntilskud, virksomhedspraktik eller øvrige tilbud

De resterende borgere er faldet fra undervejs, fx grundet sygemelding, personlige udfordringer eller misbrug, eller fordi de har deltaget i andre indsatser eller projekter mv.

På lidt over et år er cirka 17 pct. af borgerne i projekterne i job eller uddannelse.

Projektet har skabt progression for borgerne

Det fremgår af alle de fire kommuners slutrapporter, at projektet har bidraget til at øge borgernes progression mod job. Kommunerne angiver blandt andet, at deltagerne oplever;

- at de har styrket deres progression mod job
- at de har styrket deres tro på egne evner
- at de har et mere stabilt fremmøde
- at de har styrket deres kompetencer til at klare sig i det danske system
- at de generelt tager større ansvar for egen situation

Af slutrapporterne fremgår det, at kommunerne vurderer, at deltagerne i løbet af projektperioden har øget deres kendskab til det danske arbejdsmarked og de kulturelle normer på arbejdsmarkedet. Af de kompetencer, borgerne selv angiver at have tilegnet sig, fremgår blandt andet færdigheder i at indgå i sociale sammenhænge, stabilt fremmøde, sprogforståelse, kendskab til det danske system og dansk kultur, CV og jobnet samt større grad af selvansvar. Ligeledes angiver kommunerne, at projektmedarbejdernes tro på borgerens evner løfter borgerens tro på sig selv.

Gode erfaringer viser, at der er plads til borgerne på arbejdsmarkedet
Overordnet fremgår det af slutrapporterne, at deltagerne gennem projektet har fået en styrket tro på, at der er en plads til dem på arbejdsmarkedet. Desuden angiver kommunerne, at de gennem arbejdet med puljen har fået større viden om målgruppen, og hvilke problemstillinger, der findes i relation til den.

Viborg Kommune nævner fx vigtigheden af rollemodeller. Hvis borgeren har en anden person at spejle sig i – gerne en anden grønlænder, som har fået gavn af forskellige indsatser og er kommet længere i progressionen mod job, øger det borgere motivation for at skabe forandringer i eget liv. Rollemodellerne findes i sociale netværk og frivillige organisationer, og det var derfor af stor betydning, at borgeren motiveres til at deltage disse steder. Her var erfaringen, at borgerens vejleder ofte skulle tage med borgeren derhen, og at det dermed ikke var noget, borgeren gjorde af sig selv.

I Aalborg Kommune er det lykkedes at etablere et rigtigt godt samarbejde med virksomheder i byggebranchen, hvor frijobberne varetager ”arbejdsmands- og pladsmandsopgaver” på byggepladserne, og disse virksomheder er blevet mere parate til at give borgerne en chance. Aalborg Kommune vurderer, at projektet har medført progression for de aktive deltagere, og at alle aktive deltagere har udvist et vist arbejdspotential og udviklet deres tro på egne evner.

Eksempelvis fik en borger i Aalborg Kommune, som tidligere var fritaget for aktivering i den almindelige beskæftigelsesrettede indsats pga. misbrug og angstanfald, ved deltagelse i projektet en tro på egne evner på arbejdsmarkedet, og som følge heraf vil borgeren nu søge ind på en uddannelse. Ligeledes var der også indikationer i projektet i Aalborg Kommune, der viste, at borgerne tager ansvar for deres arbejde, og eksempelvis ikke drikker alkohol, dagen før de skal på arbejde, samt at en del af borgerne har fået en tro på, at de kan komme tilbage på arbejdsmarkedet.

I projektet har Aalborg Kommune haft en virksomhedsstrategi, med fokus på hvad borgeren kan tilbyde virksomheden, fremfor hvad virksomheden kan tilbyde borgeren. Der findes et behov for den type arbejdskraft, som målgruppen kan tilbyde på arbejdsmarkedet, og dette skal understreges for virksomhederne. Denne tilgang kan også implementeres i den almindelige beskæftigelsesindsats.

I Odense Kommune har man arbejdet med CV og øget borgernes motivation for at komme tilbage på arbejdsmarkedet. Deltagelse i projektet er blevet oplevet som stor progression for flere af borgerne, som blandt andet har angivet at føle, at der for første gang er sket noget i deres sag, og at de føler sig tættere på job end tidligere.

Kommunalforankring af indsatsen

Viborg og Esbjerg Kommune angiver i deres slutrapporter, at de vil fortsætte indsatsen, mens Aalborg og Odense Kommune vil implementere arbejdet med borgerne i eksisterende indsatser i jobcentret.

Målgruppen kræver håndholdt støtte og et højt ressourceforbrug

Til trods for de positive erfaringer, der er blevet genereret i forbindelse med projektet, er projektets deltagere udfordret på flere punkter. Af slutrapporterne fremgår det, at puljens målgruppe er mere udfordret end først antaget. Deltagerne har mange problematikker ud over ledighed, som de ikke selv kan finde eller søge svar på, og som forhindrer dem i at være jobsøgende.

Flere kommuner nævner især to udfordringer, nemlig målgruppens sproglige evner og deres udfordringer ved fremmøde. Desuden har flere af borgerne komplekse udfordringer som personlige problemer, aktivt misbrug eller helbredsmæssige udfordringer, og er af disse årsager ofte i forvejen i kontakt med kommunale sundheds-tilbud og generel sagsbehandling.

Fordi målgruppen viste sig at være mere udfordret end først forventet, har ikke alle borgere, som blev omfattet af indsatsen, været jobparate, men i nogle tilfælde blot aktivitetsparate. Borgerne er dermed langt fra arbejdsmarkedet, og erfaringen er, at det kræver en høj grad af støtte at få dem til at deltage i aktiviteter. Borgerne er desuden udfordret af at have dårlige erfaringer med det danske system, som de ofte ikke forstår fuldstændigt.

For Odense Kommune viste målgruppen sig at have mere komplekse udfordringer end først antaget, og projektet har dermed medført øget viden herom i jobcenteret, samtidig med, at målgruppen mødes med en mere anerkendende tilgang end tidligere, som fordrer en større grad af dialog om muligheder og udfordringer. Aalborg Kommune vurderer, at projektet bekræfter eksisterende viden i jobcenteret omkring målgruppen, og at det kræver en omfattende håndholdt indsats at flytte borgerne i målgruppen tættere på arbejdsmarkedet. Aalborg Kommune nævner blandt andet, at indsatsen har krævet fleksible arbejdstider fra medarbejderne, som har ringet borgerne op om morgenen eller i weekenden, for at sikre, at borgerne mødte til tiden. De har desuden hentet og bragt borgerne. At få borgerne ind på arbejdsmarkedet og at fastholde dem der, kræver dermed en håndholdt og intensiv indsats fra medarbejderne

Covid-19 udfordrede etableringen af en personlig relation

Covid-19 og nedlukningen af beskæftigelsesindsatsen har været en udfordring for projektet. Projektperioden var etårig og er dermed blevet gennemført i perioder med nedlukninger.

Viborg Kommune nævner, at målgruppen har dårlige erfaringer med det danske system, som de ikke helt forstår. Derfor er vedholdenhed og hyppig kontakt af stor betydning for relationen til borgeren, og denne hyppige kontakt og tætte relation har været udfordrende for projektmedarbejderne at opbygge på grund af Covid-19-restriktionerne. Målgruppen har generelt ikke kompetencer til elektronisk kommunikation, og også derfor er den fysiske kontakt så afgørende.

Aalborg Kommune nævner ligeledes, at arbejdet med målgruppen kræver en personlig relation mellem borger og medarbejder. Som følge af nedlukningerne har det kun været muligt at afholde få fysiske møder og herudover har kontakten primært været telefonisk, hvilket har været ressourcekrævende for projektmedarbejderen.

Det vurderes ligeledes, at Covid-19 også har vanskeliggjort arbejdet med uddannelsstilbud og opkvalificeringsindsatser, idet aktiviteterne enten har været indstillet, som følge af suspenderingen af den aktive beskæftigelsesindsats, eller er udbudt som digitale tilbud. Aalborg Kommune vurderer, at det er vanskeligt for projektets deltagere at profitere af digitale undervisningstilbud.

Puljen bekræfter viden fra FSM2 og JobFirst

Målgruppen er generelt meget udfordret, og kun få er kommet i lønnede timer. Desuden er det kun Aalborg Kommune, der nævner at have henvist borgere til virksomhedskonsulenter. I stedet er der brugt vejledere, men her har opgaven været at opsøge og fastholde fremmøde hos borgerne og at fastholde dem i forskellige småjobs og opgaver, hvilket har krævet en håndholdt indsats fra vejlederne. Vejlederne har dermed i nogle tilfælde haft en mentorrolle i højere grad end en virksomhedskonsulents rolle. Den håndholdte indsats og støtten på arbejdsmarkedet stemmer overens med indsatsmodellen i Flere skal med 2, så selvom fokus for borgerne i dette projekt ikke nødvendigvis har været lønnede timer, er erfaringer og viden fra arbejdet med udsatte ledige benyttet her.

Eksisterende viden fra blandt andet JobFirst og Beskæftigelsesindikatorprojektet viser, at særligt to forhold er afgørende i beskæftigelsesindsatsen for udsatte borgere:

- ”Virkeligheden virker” – det at komme ud på en ordinær arbejdsplads med kolleger og meningsfulde opgaver, løfter borgeren tættere på job
- ”Medarbejderen virker” –at have en tillidsrelation til en primær kontaktperson, der tror på borgerens jobmuligheder øger chancerne for at komme i job.

Kommunernes erfaringer fra projektet flugter således også med den eksisterende viden på beskæftigelsesområdet og peger på, at de samme elementer er afgørende, hvis det skal lykkes at hjælpe målgruppen af ledige grønlændere ind på arbejdsmarkedet, om end hovedvægten i dette projekt er på medarbejderens rolle og støtte.